

UDK 821.163.4-1

Preliminarno saopštenje

Senada DEŠEVIĆ (Play)

senadadjesevic@gmail.com

PLAVSKO-GUSINJSKI USMENOKNJIŽEVNI PRILOZI

Ovaj prilog sadrži nekoliko lirskih pjesama zabilježenih u plavsko-gusinjskoj oblasti u periodu 2009/2014. Poznato je da naša usmena književnost odumire pred procesom urbanizacije, migracije stanovništva u inostranstvo i povećanoga procenta opismenjavanja stanovništva. Zato sam u okviru SMŠ „Bećo Bašić“ u Plavu pokušala animirati učenike da zabilježe od svojih starijih ukućana i komšija lirske pjesme koje se još uvijek pamte i da ih prenesu dosljedno onako kako su ih čuli, čuvajući sve jezičke osobine ovoga područja. Pjesme su naslovljene po prvome stihu. Iako su lirske pjesme, kao kraće vrste, teže podložne izmjenama i degradaciji, ipak se i na osnovu njih potvrđuje zapažanje Vuka Stef. Karadžića da dobar pjesnik-pjevač od loše pjesme može napraviti dobru, ali i netaleantovani pjesnik-pjevač može naružiti dobru pjesmu. Stoga ovde nijesu date sve pjesme koje su učenici zabilježili, nego samo one koje su i po estetskom kriterijumu i po vjerodostojnosti kojom su zabilježene zasluživale da budu objavljene. Uz svaku pjesmu navedeno je ime, prezime, mjesto i godina rođenja osobe koja ju je saopštila te ime i prezime učenika koji ju je zapisao. Nadam se da će i ovaj prilog biti doprinos očuvanju kulturne baštine plavsko-gusinjskoga kraja i izražavam zahvalnost mojim učenicima koji su pomogli da dođe do njegova objavljivanja.

Tri devojke putom išlje

Tri devojke putom išlje,
Sve međ' sobom govorilje,
Šta bi koja najvoljela:
Prva velji: „Ja bi' čohu najvoljela“.
Druga velji: „Ja bi' zlato najvoljela“.
Treća velji: „Ja bi' momče najvoljela.
Tebe će se čoha prodrijeti,
Tebe će se zlato izljizati,
A mene će momče ostanuti!“

Stihove govorila Džemilja Kukić
(rođena 1943. u Komarači; živi u Beranama)
(Zapisao Dino Hadžialjević, Plav)

Prošetala Ema Zaimova

Prošetala Ema Zaimova,
Po kaldrmi, posred Sarajeva.
Susrela ju dva Imamovića,
Susrelji ju pa joj govorilji:
„Stan zamalo, Ema Zaimova,
Da te poljubimo, da te poljubimo!“
Progovara Ema Zaimova:
„Prođ'te mi se dva Imamovića,
Ne ljubi se Ema Zaimova,
Bez bjeljila i bez rumenila,
I bez crne čatme na očima,
Ne ljubu me đeca iz sokaka,
No me ljubu momčad iz dućana,
Koji mjeru svilu i kadifu,
Koji broju rušpe i dukate;
Od rušpa^e ću kolan načinjeti,
A dukate pod grlom nizati!“

Stihove govorila Muradija Lalić
(rođena 1960. u Prnjavoru; živi u Završu)
(Zapisala Nusreta Lalić, Završ)

Kresni okom, garava devojko

Kresni okom, garava devojko,
Kresni okom da paljim cigaru.
Ostade mi šešir na hastalu,
I pod šešir čaša molovana,
I u čašu voda zatrovana.
Trovala ju ljijepa devojka.

Stihove govorila Muradija Lalić
(rođena 1960. u Prnjavoru; živi u Završu)
(Zapisala Nusreta Lalić, Završ)

Dvije sestre pod ružicu vezlje

Dvije sestre pod ružicu vezlje,
Sestra Mejra i sestra Hajkuna.
Mejru ište pola Sarajeva,
A Hajkunu Đulić Ibrahime.
Sestra sestri tiho govoraše:
„Da’ mi, sestro, Đulić Ibrahima,
Ja ću tebe pola Sarajeva!“
„Ne dam sestro, Đulić Ibrahima,
Bolje oko Đulić Ibrahima,
Nego tvoje pola Sarajeva!“

Stihove govorila Muradija Lalić
(rođena 1960. u Prnjavoru; živi u Završu)
(Zapisala Nusreta Lalić, Završ)

Đevojka je goluba njivila

Đevojka je goluba njivila,
Kosu kitmi te goluba kiti,
Suze roni te goluba poji.
Njivila ga, pa mu govorila:
„Moj golube, moje mladovanje,
„Ne njivim te da te preprodajem,
No te njivim da te u rod šaljem.
Da mi vidiš je lj’ mi majka živa,
Da mi vidiš ostarjela baba,
I da vidiš moju dragu braću,
Jesu lj’ mi se braća oženila,
Jesu lj’ mi se sestre poudalje,
Jesu lj’ mene dara ostavilje?“

„Nijesu ti dara ostavilje,
Nema dara daljejoj odivi!“

Stihove govorila Vasvija Pupović
(rođena 1966. u Plavu; živi u Prnjavoru)
(Zapisala Fahreta Pupović, Prnjavor)

Imam jagnje maljeno

Imam jagnje maljeno,
Runo mu je sviljeno.
Po va'zda'n se igram š njim,
Kao s drugom iskrenim.
Idem trave nakosim,
Pa Bekanu donosim.
Ka't se Bekan najeo,
On poskoči veselo.
Cin-cin-cin,
Ja u igru, aj za njim!
Umiljato jagnje, ti,
Ko te neće voljeti,
Glava će ga boljeti.

Stihove govorio Šaćir-Šećo Dešević
(rođen 1929. u Plavu; živio u Plavu)
(Zapisao Amar Dešević, Plav)

Sa'na'k snila Mujagina ljuba

Sa'na'k snila Mujagina ljuba,
Sa'na'k snila, iz sa'na skočila,
Đe se bješe nebo otvorilo,
Sve zvjezdice krajom pobjegalje,
Osim jedna, Da'nica zvjezdica,
Koja grije brda i doljine,
Koja grije i Plav i Gusinje.

Stihove govorio Šaćir-Šećo Đešević
(rođen 1929. u Plavu; živio u Plavu)
(Zapisao Amar Đešević, Plav)

Hoj džamijo delji Đuljbegova

Hoj, džamijo delji Đuljbegova,
Što u tebe često grom pucaše?
Da lj' je u te kamen od vaka^eva^e?
Ilj' u tebe pare od harama,
Ilj' od neke kljetve devojačke?
Iz džamije neko odgovara:
„Nije u men' kamen od vaka^eva^e,
Nit u mene pare od harama,
Nit od neke kljetve devojačke,
No je u men' mladi mujezine,
Ka'd se pinje uz taⁿko munare,
Ka'd se pinje, Boga ne spominje,
No spominje dragu u mahalu!“

Stihove govorio Šaćir-Šećo Đešević
(rođen 1929. u Plavu; živio u Plavu)
(Zapisao Amar Đešević, Plav)

Hoj, devojko

Hoj devojko, verem bolovala,
I u verem mene pominjala.
Ne veze se uoči Bajra^ema,
No se tura kaⁿna na rukama,
Šaraju se ruke na bajrake,
I bijelje noge na ljaljeta.

Stihove govorila Eljmaza Redžepagić
(rođena 1931. u Kruševu; živi u Plavu)
(Zapisala: Merida Mehmedović, Vojno Selo)

Prođe mi dragi kroz selo

Prođe mi dragi kroz selo,
Tačmnina bješe, ne viđo;
Vedrina bješe kađ viđo.
Svrati ga, majko, zdravlja ti!
„Nema mu, šćeri, večere!“
Gotova njemu večera,
Sjajno mu čelo sinija,
Rusa mu kosa jahnija,
Bijelo mu ljice čahija,
Vedre mu oči rakija,
Tačnko mu grlo baklava,
Bijelje mu ruke kašika,
Rumene grudi postelja.
Gotova njemu večera.

Stihove govorila Duša Mehmedović
(rođena 1942. u Hotima; živi u Vojnom Selu)
(Zapisala Merida Mehmedović, Vojno Selo)

Sunce jarko

Sunce jarko, na visoko lji si,
A moj dragi, na daljeko lji si.
Sunce jarko, pospušti se niže,
A moj dragi, primačkni se bliže.

Stihove govorio Hasan Jasavić
(rođen 1960. godine u Malom Selu; živi u Malom Selu)
(Zapisala Mirsada Jasavić, Malo Selo)

Đevojka je grku kafu pila

Đevojka je grku kafu pila,
Kafu pila zeljen bor sadila,
Bor sadila, boru govorila:
„Rasti bolje, moj zeljeni bore,
Da se pinjem tebe u vrhove.
Da pogledam niz Bosnu gradove.
Sve bi grade za tri grada dala,
Za Cetinje, za Plav i Gusinje.
Sve bi momke za dva momka dala,
Za Hasana i za Ramadana.
Ramadanu radovala s' sama.
A Hasanu drugaricu dala.“

Stihove govorio Hasan Jasavić
(rođen 1960. godine u Malom Selu; živi u Malom Selu)
(Zapisala Mirsada Jasavić, Malo Selo)

Bol boluje Alji-begovica

Bol boluje Alji-begovica;
Ne boluje o šta se boluje,
No boluje od tri jada njena:
Prvi jadi – daljekoga roda.
Drugi jadi – što nema poroda.
Treći jadi – Alji-beg se ženi.

Stihove govorio Hasan Jasavić
(rođen 1960. godine u Malom Selu; živi u Malom Selu)
(Zapisala Mirsada Jasavić, Malo Selo)

Hoj, devojko, verem bolovala

Hoj, devojko, verem bolovala,
U veremu mene pominjala.
Overemi tebe čekajući,
I očore tebe gljedajući,
A ogluš tebe slušajući.

Stihove govorio Hasan Jasavić
(rođen 1960. godine u Malom Selu; živi u Malom Selu)
(Zapisala Mirsada Jasavić, Malo Selo)

Sa'na'k snila Begzada devojka

Sa'na'k snila Begzada devojka,
Sa'na'k snila će se vile kuplju,
Suzama je vodu zamutila,
A tugom je nebo pomračila.

Stihove govorio Hasan Jasavić
(rođen 1960. godine u Malom Selu; živi u Malom Selu)
(Zapisala Mirsada Jasavić, Malo Selo)

Idem gorom, gora šumi

Idem gorom, gora šumi,
Tužni glasi stiglj su mi.
Stiga'n mi je glas nemio,
Dragi mi se oženio,
I Gusinku isprosio,
Bijelu kulu napravio.
Nesretnja ti, dragi, kula,
U more ti potonula!
Moj dragane, bolovao,

U bolu me pominjao.
Bolovao devet ljeta^e,
Ne digaⁿ se iz kreveta.
Kroz kuću ti tekla rijeka.
Žaljio me dovijeka.

Stihove govorila Muradija Lalić
(rođena 1960. godine u Prnjavoru; živi u Završu)
(Zapisala Nusreta Lalić, Završ)

Đevojka sa^m, boljemu se nadam

Ono što da^{na}s sokakom prođe,
Moje bilo pa se naljutilo.
Mislji on da ja crko[’] za njim,
A ja jadna ni hal-habera ne dajem.
Nijesa^m drfće da mi pukne srce,
Nit jabuka da truhnem u sebe,
Niti dunja da žutim za njega,
Nit struk ječma da ječim za njega.
No đevojka, boljemu se nadam!

Stihove govorila Muradija Lalić
(rođena 1960. godine u Prnjavoru; živi u Završu)
(Zapisala Nusreta Lalić, Završ)

Da sa^m bećar voda studenica

Da sa^m bećar voda studenica,
Ja bi[’] znala đe bi izviralala.
Izviralala dragoj pod prozore,
Ne bi lj[’] dragu na vodu navela,
Ne bi lj[’] mene u sud zakačila,
Ne bi lj[’] mene u čašu popila.
Da se vijem oko srca njena,
Kano jagnje oko svoje majke,

Kano ogič oko čobanina,
Ka devojka oko dobra momka.

Stihove govorila Muradija Lalić
(rođena 1960. godine u Prnjavoru; živi u Završu)
(Zapisala Nusreta Lalić, Završ)

Što smrša, Garo jade?

Što smrša, Garo jade,
Otkako mi riječ daje.
Ako si se pokajala,
Vrni prsten, Garo mala.
Vrćem cijele uspomene,
Ne dam prsten s ruke bijele.
Ti ga, Garo, moraš vratit,
Jer ga moram drugoj dat.

Stihove govorila Muradija Lalić
(rođena 1960. godine u Prnjavoru; živi u Završu)
(Zapisala Nusreta Lalić, Završ)

Uvehlo je cvijeće borovo

Uvehlo je cvijeće borovo,
Pod kojim je dragi bolovo.
Često draga njega obilazi,
I u krilo mu grožđa donosi,
Grožđa u krilo donosi, pa mu tiho govori:
„Možeš lji mi dragi, ozdravit?“
„Ne mogu ti, draga, ozdravit!
Teške su mi rane od puške,
A još teže, draga, od tebe.
Ka'd prvi ezan zauči,
Ja ću ti, draga, umrijeti!“

Stihove govorila Badema Musić
(rođena 1922. godine u Bogajiću; Živjela u Kumanicama)
(Zapisala Almedina Musić, Kumanice)

Moj pendžeru, moj grki čemeru

Moj pendžeru, moj grki čemeru,
Bio si mi slađi od šećera,
A sađ si mi grči od čemera!
Star me prosi, a mladi kupuje.
Volješe me starom pokloniti,
No mladome za blago prodati.
Voljim mladom biti robinjica,
No starome biti kadunica!
Staro vojno – drvo javorovo,
Kiša pada, javor – drvo truhne!
Mlado vojno – u bostanu lale.
Kiša ide lale zeljenije,
Sunce grije, lale veseljuje!

Stihove govorila Badema Musić
(rođena 1922. godine u Bogajiću; živjela u Kumanicama)
(Zapisala Almedina Musić, Kumanice)

Je lji kome kano srcu mome?

Je lji kome kano srcu mome,
Je lji koju dragi ostavio,
Kano mene u najljepče vrijeme:
Kađ cvjetaju džeman i ružice?
Teško onom koj' za kog' uzdiše!
Boluj, srce, alj' nemo' umrijeti,
Dragi će ti ponude donijeti!

Stihove govorila Badema Musić
(rođena 1922. godine u Bogajiću; živjela u Kumanicama)
(Zapisala Almedina Musić, Kumanice)

Hoj, moja ružo, rumena

Hoj, moja ružo, rumena,
Što si se rano razvila?
Razvi me rano proljeće,
Ubra me mlado devojče!
Bači me sebe u njedra,
Tu sa'm ti mlada uvehla!

Stihove govorila Badema Musić
(rođena 1922. godine u Bogajiću; živjela u Kumanicama)
(Zapisala Almedina Musić, Kumanice)

Devojka je ružu brala

Devojka je ružu brala,
Ružu brala, pa je zaspala.
Otuđ ide mlado momče,
Mlado momče te budi devojče;
„Ustaj, ustaj, devojčice,
Što si rano zaspala,
Ruža ti je uvehnula,
Što si je ubrala,
Dragi ti se oženio,
Kog' si voljela?!“
„Neka, nek se ženi.
Prosto mu bilo!”

Stihove govorila Badema Musić
(rođena 1922. godine u Bogajiću; živjela u Kumanicama)
(Zapisala Almedina Musić, Kumanice)

Koljiko je u nedelji da^ena^e

Koljiko je u nedelji da^ena^e,
Svi su da^eni od srebra skovani,
A nedelja od suhoga zlata!
Subota je nedelju don'jela,
A nedelja dragog mi dovela.
Dragi mi je karanfil donio,
I poljuba^c u dul-obraščiće!
Ja sa^m njemu trostruko vrnula
Dala sa^m mu vezanu mahramu,
I alkatmer usne devojačke!

Stihove govorila Badema Musić
(rođena 1922. godine u Bogajiću; živjela u Kumanicama)
(Zapisala Almedina Musić, Kumanice)

Šećer-ago, đe se na put spremaš?

„Šećer-ago, đe se na put spremaš?“
„Biser-ha^enko, u carevu vojsku!“
„Šećer-ago, ja te čekat neću!“
„Biser- ha^enko, pa i ako nećeš,
Čekaće me tvoja seja mlađa,
Alj' od tebe i bolja i slađa,
I što nije uz jarane rasla,
Ka ti što si uz mene porasla!“

Stihove govorila Raba Mrkulić
(rođena 1936. godine u Vojnom Selu; živi u Gusinju)
(Zapisala Semira Kolenović, Gusinje)

U mom dvoru, ni sinošnje vode...

U mom dvoru ni sinošnje vode,
A kamolji jutros donešene.
Kladilje se za've i sna'sice,
Koja lji će rano uraniti.
Dođe reda najmlađoj sna'sici,
Pa otiđe daljeko za vodu.
Sveka'r velji: „Nema mi sna'sice!“
A svekrva: „Bože ti ne došla!“
A za'vice: „Tihoga je hoda“.
A đeveri: „Daljeko je voda.“
Došla mlada pa sluša na vrata:
„Aoj svekre, dugo živovao,
Svekrvice, dugo bolovala,
A za'vice, bljizo se udalje,
Na bljizinu, na devet kona'ka“,
A, đeveri, daljeko vi draga,
Ka košulja od svojega tijela“.

Stihove govorila Raba Mrkulić
(rođena 1936. godine u Vojnom Selu; živi u Gusinju)
(Zapisala Semira Kolenović, Gusinje)

Đevojka je crne oči kljela

Đevojka je crne oči kljela:
„Crne oči, da ve Bog ubije,
Sve vidoste, da'na's ne vidoste,
Đe mi dragi pokraj bora prođe.
Ja ga gađa' dunjom i jabukom,
Aon mene neke ni kamenom;
Da mu kamen majki srce bije!“

Stihove govorio Amir Bektešević
(rođen 1947. godine u Dolji; živi u Dolji)
(Zapisala Hajrija Bektešević, Dolja)

Ječa^ćm žnjelje za gorom девојке

Ječa^ćm žnjelje za gorom девојке,
Ječa^ćm žnjelje, ječmu govorilje:
„Ao ječme, najranije šeme,
Mi te žnjelje, a mi te ne jelje.
Svatovski te kojnji pozobalji.“

Stihove govorio Amir Bektešević
(rođen 1947. godine u Dolji; živi u Dolji)
(Zapisala Hajrija Bektešević, Dolja)

Zeljen čador u zeljenu travu

Zeljen čador u zeljenu travu,
Pod čadorom Meho bolovaše,
U ruke mu tambura cukaše,
Od bolova^ć on često pjevaše:
„Tamburice, moja da^ćngubice,
da^ćne gubi a девојке ljubi!“

Stihove govorio Amir Bektešević
(rođen 1947. godine u Dolji; živi u Dolji)
(Zapisala Hajrija Bektešević, Dolja)

Hoj, девојко, девојано

Hoj, девојко, девојано,
Da se ženim još je rano.
Da se ženim rano mi je,
Ostavit te žao mi je.
Pričekaj me zime dvije,
To za tebe mlogo nije.
Dvije zime, jedno ljeto,
O jeseni, mene eto!

Stihove govorila Saljka Huseinović
(rođena 1934. godine u Plavu; živi u Plavu)
(Zapisao Ilhan Huseinović, Plav)

Hoj, planino, planinice moja

Hoj, planino, planinice moja,
Omilje mi ta ljepota tvoja.
Da'njom, noćom po teb' šetajući,
Po teb' šetajući brave čuvajući.
Čuvajući, momka pominjući.
Prvu noj ne daše mi doj,
Dugu noj mi kiša uradila,
Treću noj se iskrado' pa dođo'.
A ka'd dođo', tu momka ne nađo';
Već ja nađo' avljiju zatvorenu,
Zatvorenu, slankom potkočenu.

Stihove govorila Raba Mrkulić
(rođena 1936. godine u Vojnom Selu; živi u Gusinju)
(Zapisala Semira Kolenović, Gusinje)

Đevojka je goluba njivila (druga verzija)

Đevojka je goluba njivila,
Njivila ga pa mu govorila:
„Oj golube, opala ti krila,
Ne njivim te da te preprodajem,
No te njivim da te u rod šaljem,
Da mi vidiš moje roditelje,
Da mi vidiš ostaralog baba,
Da mi vidiš ostaralu majku,
I da vidiš kako su mi braća.
Jesu lj' mi se braća poženila,
I da vidiš kako su mi sestre,
Jesu lj' mi se sestre razudalje,

Jesu lj' mene ka'ne ostavljajte?“
„Nijesu ti ka'ne ostavilje,
Nema ka'ne, daljejoj odivi!“

Stihove govorio Mirsad Kandić
(rođen 1968. godine, u Metehu; živi u Metehu)
(Zapisala Edina Kandić, Meteh)

Oj, ljivado, oj zeljena

Oj, ljivado, oj zeljena,
Što si rano pokošena?
Pokošena u zaladu,
Vjerio me dragi mladu.
Vjerio me, alji krije,
Jer svakome milo nije!

Stihove govorila Milka Rajković
(rođena 1940. godine u Brezjojevicama; živi u Brezjojevicama)
(Zapisala Sanja Rajković, Brezjojevice)

Hoj devojk, roze bluze

Hoj devojk, roze bluze,
Što staroga momka uze.
Vide lji mu sijede brke,
Na te tvoje oči mrke,
Vide lji mu sijedu bradu,
Na tom tvome ljicu mladu?

Stihove govorio Mirsad Kandić
(rođen 1968. godine, u Metehu; živi u Komarači)
(Zapisala Edina Kandić, Komarača)

Ah moj Aljo, crne oči

Ah moj Aljo, crne oči,
Ti ne lutaj sam po noći.
Ja ću tebe sama doći,
Sama doći do ponoći.
Moj se vranač uz brijeg pinje,
Nogom stada po kamenju.
Is kamena vatra sijeva,
Ah, moj Aljo, što te nema!

Stihove govorio Mirsad Kandić
(rođen 1968. godine, u Metehu; živi u Komarači)
(Zapisala Edina Kandić, Komarača)

Hoj, ljivado!

Hoj, ljivado, hoj, zeljena,
Što si rano pokošena?!
Pokosi te jedna devojka.
Ljepči momač no devojka.

Stihove govorio Mirsad Kandić
(rođen 1968. godine, u Metehu; živi u Komarači)
(Zapisala Edina Kandić, Komarača)

Niz Visitor ofce javu

Niz Visitor ofce javu,
I zeljenu pasu travu,
A pred njima čoban svira,
Đevojačko srce dira.

Stihove govorio Mirsad Kandić
(rođen 1968. godine, u Metehu; živi u Komarači)
(Zapisala Edina Kandić, Komarača)

Dugo polje, niđe hlada nema

Dugo polje, niđe hlada nema,
Samo jedna ruža kaljempljena.
Tu je ružu moj dragi kaljemio,
Dok je mladi bečar bio.

Stihove govorio Mirsad Kandić
(rođen 1968. godine, u Metehu; živi u Komarači)
(Zapisala Edina Kandić, Komarača)

Šela Hajra kraj bunara

Šela Hajra kraj bunara,
Šije jorgan od behara,
Jeda'n šije drugi para,
Treći s Hajrom razgovara:
„Hajro dušo, Hajro cvijeće,
Ko ti ljubi b'jelo ljice?
Aj ne laži, pravo kaži nani,
Kamo tebe sa s grla đerdani?“

Stihove govorio Mirsad Kandić
(rođen 1968. godine, u Metehu; živi u Komarači)
(Zapisala Edina Kandić, Komarača)

Sinoj su me ofce pogazilje

Sinoj su me ofce pogazilje;
Sinoj ofce, a jutros đevojke.

Stihove govorio Mujo Musić
(rođen 1933. u Plavu; živi u Plavu)
(Zapisala Melisa Musić, Plav)

Hoj, ljivado

Hoj, ljivado, hoj, zeljena,
Što si rano pokošena,
Pokošena u sred ljeta,
U najljepši jek cvijeta?
„Od jada sa'm veljkog pokošena,
Sinoj su me ofce pogazilje,
Sinoj ofce, a jutros đevojke,
Tri prošene, a tri neprošene;
Ofce tražu đeteljnu travu,
A đevojke svakojako cvijeće!“

Stihove govorila Igbala Hadžialjević
(rođena 1946. godine u Plavu; živi u Plavu)
(Zapisao Dino Hadžialjević, Plav)

Suljovice, merhaba, merhaba, merhaba

Suljovice, merhaba, merhaba, merhaba,
A đe ti je Suljaga, Suljaga, Suljaga?
Otiša' n u drva, u drva, u drva,
Da donese tovar-dva, tovar-dva, tovar-dva.
Suljovice, kami ti, kami ti, kami ti,
Suljo ti je mahniti, mahniti, mahniti!

Stihove govorila Duša Mehmedović
(rođena 1942. godine u Hotima; živi u Vojnom Selu)
(Zapisala Merida Mehmedović, Vojno Selo)

Sabah klanja lijepa devojka

Sabah klanja lijepa devojka,
Sabah klanja i Bogu se molji:
„Daj mi Bože, iglu od merdžana,
Da sašijem jorgan od behara,
Da pokrijem mene i bečara,
Da ja vidim kako bečar spava.
Bečar spava oči ne zatvara.
Bečaru je kosa talasana,
Kosa plava, talasa se sama“.

Stihove govorila Raba Mrkulić
(rođena 1936. godine u Vojnom Selu; živi u Gusinju)
(Zapisala Semira Kolenović, Gusinje)

Džan sevdahu, ne padaj po prahu

Džan sevdahu, ne padaj po prahu,
Ima lj' gori' jada^e od sevdaha?
Ja znam gore jade od sevdaha,
Živoj ženi preuzet junaka,
Udovici preuzet jarana,
A devojki preuzet meraka,
A a^ezga^em momku, preuzet devojku,
Ti su gori jadi od sevdaha.

Stihove govorila Raba Mrkulić
(rođena 1936. godine u Vojnom Selu; živi u Gusinju)
(Zapisala Semira Kolenović, Gusinje)

Pade ma^egla, pade tama

Pade ma^egla, pade tama.
U planinu cura sama.
U planinu ofce čuva,
Planinski ju vjeta^r duva.
Otud idu dva hajduka,
Bez obzira ka tri vuka.
Jedaⁿ od njih brže dođe,
Za desnu ju ruku drži.
Drugi joj kosu rasplete,
A treći joj notke šeče.

Stihove govorio Mirsad Kandić
(rođen 1968. godine u Metehu; živi u Komarači)
(Zapisala Edina Kandić, Komarača)

Znaš lji Baljka, Baljkice

Znaš lji Baljka, Baljkice,
Ka^d se ja i ti ljubismo,
U haz-bašču zeljenu,
Pod ružicu rumenu!
Ružica se rojaše,
Na nas dvoje padaše.
Ti je Balje kupaše,
U njedra je mećaše.
Da ti njedra mirišu,
Da bećari uzdišu!

Stihove govorio Ibrahim Canović
(rođen 1933. u Plavu; živi u Plavu)
(Zapisala Ines Canović, Plav)

Lačko, majko, domovinu služiti

Sinoj sa'm se sama obećala,
A jutros me majka okarala:
„Muči, šćeri, nesretnjo ti bilo,
Nije lačko domovinu služiti:
Stara svekra – ognjevita zmaja,
A svekrvu – živu pošeklicu,
Začvice pod pločom zmijice,
Jetrvice – ljute koprivice,
A đevera vačda'n pričajući!“
Lačko, majko, domovinu služiti:
Starom svekru meko prostirati,
A svekrvi šporet nalagati.
A začvama spremu pripremati,
Jetrvama decu milovati,
Ž đeverima šalu provoditi,
Lačko majko, domovinu služiti!

Stihove govorila Muradija Lalić
(rođena 1960. godine u Prnjavoru; živi u Završu)
(Zapisala Nusreta Lalić, Završ)

Oj devojko Milijana

Oj devojko Milijana,
Prošetaj se planinama.
Planinama i gorama,
Najčeš dragog pod granama.
Pod granama vite jele,
Prekrstio ruke b'jele.
Ruke b'jele prekrstio,
Oči crne zatvorio.

Stihove govorila Milka Rajković
(rođena 1940. godine u Brezovicama; živi u Brezovicama)
(Zapisala Sanja Rajković, Brezovice)

Znaš devojko

Znaš devojko, onog da'na,
Ka'd odosmo do Bera'na'e,
Od Bera'na'e pa do gore,
Sprovodismo razgovore?
Govorismo, cvijete plavi,
A najviše o ljubavi.
Hoj ljubavi, moja stara,
Ko lji mi te razgovara,
Hoj ljubavi, moja prošla,
Kome lji si dobrodošla?

Stihove govorila Hajrija Neljković
(rođena 1930. godine u Plavu; živi u Gusinju)
(Zapisala Almasa Neljković, Gusinje)

Prošetala Jagoda na vodu

Prošetala Jagoda na na vodu,
Za Jagodom Šićer-beg na konju,
Za Šićerom Jagodina majka:
„Stan' pola'ko, Šićer-beg na konju,
Stan' pola'ko, ne zori se tako,
Zaustavi konja i hrtove,
Tamo mi je Jagoda na vodu,
Mlada mi je, prepanuće mi se,
Od srama će u vodu skočiti,
Od straha će u goru pobjeći!“
Ne boj joj se, Jagodina majko,
Sinoj mi je na krilo šeđela,
I brojala dugmad po dolami,
A ja njojzi biser oko vrata!“

Stihove govorila Baković Nadžija
(rođena 1940. u Plavu; živi u Prnjavoru)
(Zapisala Baković Nuriya, Prnjavor)

Senada ĐEŠEVIĆ

ORAL LITERATURE IN THE REGION OF PLAV-GUSINJE

This paper provides and reflects on lyrical poems recorded in the region of Plav and Gusinje in the period from 2009 to 2014. It is well known that our oral literature disappears before the process of urbanization, migration abroad and increased literacy of the population. For this reason, the author asked the pupils in secondary mixed school “Bećo Bašić” in Plav to record lyrical poems from their older household members and neighbours, while preserving the linguistic characteristics of the area. The paper is intended to help preserve the cultural heritage of Plav and Gusinje area.

Key words: lyrical poems, Montenegrin speech patterns, vernacular